

MOKYMO PROGRAMA

I. ČEPIENĖ

LIETUVIŲ
ETNINĖS KULTŪROS
ISTORIJS PROGRAMĄ

eksperimentinė

LT
Z-1
(1,92)

LT

Z-1(1,92)

Lietuvių etninės kultūros istorijos programa : [eksperimentinė] / I.
Cepienė. Lietuvos Respublikos Kultūros ir Švietimo Ministerija. - Vilnius :
Leidybos centras, 1992. - 13 S. - (Mokymo programa)

Literaturverz. S. 11 - 13

Dt. Titelübers.: Litauisches ethnisches und kulturelles Programm der
Geschichte : [Entwurf]

92/4180

Georg-Eckert-Institut BS78

1 172 881 7

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS IR ŠVIETIMO MINISTERIJA

I. Čepienė

LIETUVIŲ
ETNINĖS KULTŪROS
ISTORIJS PROGRAMA

 LIETUVIŲ
KULTŪROS
CENTRAS Vilnius
1992

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
Schulbuchbibliothek

92/4160

LT
Z-1(1,92)

PRATARĖ

Programa skiriama vidurinės bendrojo lavinimo mokyklos (gimnazijos) XI, XII klasėms ir aukštesniosios humanitarinio profilio mokyklos pasirinkto dalyko mokymui. Programos tikslas - supažindinti moksleivius su svarbiausiais lietuvių etninės kultūros reiškimais istorijos raidoje, skatinti juos suvokti tą istorinę erdvę, kurioje etnokultūra formavosi ir vystėsi, suprasti jos raidos ypatumus.

Lietuvos mokyklose etninės kultūros sąvoka pradėta vartoti neseniai. Jos ugdymo turinys išdėstytas "Universaliajoje etninės kultūros programoje", skirtoje visų tipų ir pakopų mokykloms¹. Dabar sulaukiam alternatyvios programos, rengiami įvairios apimties ir turinio kursai ir renginiai, pradedama etninę kultūrą integruoti į atskirus mokymo dalykus, bet mokyklose ne visada aiškiai suvokiamos etninės kultūros ugdymo idėjos, tikslai, kuriais mokytojai turėtų vadovautis.

Pirmausia reikėtų išsamiu aptarti etninės kultūros sampratą ir paaiškinti jos turinį. Etninė kultūra - tai sukauptas praeities kartų patyrimas, įgavęs savitą tautos arba kitokios etninės bendrijos tradicinės dvasinės ir materialinės kultūros raišką. Etninę kultūrą suvokiame kaip išlikančių kultūros vertybių sistemą, kurią sudaro gimtoji kalba, socialinio bendravimo ir dorinės normos, religija ir mitologija, folkloras (tautosaka, liaudies choreografija, muzika, tautodailė), darbo ir kitokios veiklos įgūdžiai ir įrankiai, papročiai, liaudies medicinos, astronomijos, meteorologijos, pedagogikos, teisės ir kt. žinios, architektūra ir kraštovaizdis, drabužiai, maistas.

Lietuvos mokyklos, tobulindamos jaunosios kartos ugdymo turinį, vadovaujasi nuostata skatinti moksleivius pažinti ir gerbti savo tautos kultūros tradicijas, pajauti bendrąsias tautos kultūrą vienijančias šaknis, suvokti įvairių kultūrų skirtumus ir bendrybes. Tačiau būtų klaidinga traktuoti etninę kultūrą tik kaip tautos dvasinės ir materialinės kultūros palikimą. Ji - natūrali šio palikimo tauta. Iš etninės kultūros susiformavo ir toliau grindžiamos

¹ D. Prokopaitė, R. Vėlius, R. Stoškus. Etninės kultūros programa // Universaliausios ugdymo programos (eksperimentinės). V., 1991. P. 44-52.

profesinės kultūros sritys, ji ir toliau kaupia bei perteikia etninės bendrijos įvairių veikimo sferų patyrimą. Lietuvių etninės kultūros sąsajas su dabartine Lietuvos kultūra lemia jos aktualios vertybinės orientacijos, kurių funkcionavimas padeda išlaikyti tradicines dorines nuostatas, humaniškus bendravimo santykius, tautinį orumą, ištikimybę gimtajam kraštui, natūralų ryšį su gamta, gerio, grožio poreikį. Tuo pačiu etninė kultūra padeda visuomenei plėtoti naudingas naujosios kartos vertybinės orientacijos. Štai kodėl etninė kultūra užima reikšmingą vietą ugdymo programose, studijuojant ir galvinant tradicinės kultūros vertybes.

Kadangi etninė kultūra siejama su tradicinės kultūros vertybių visuma, o ne atskirais reiškiniais, neįmanoma jos išstudijuoti vieno dalyko pamokose. Prieinamiausias daugiapalapis etninės kultūros pažinimo kelias mokykloje yra jos integravimas į atskirus dalykus bei renginius.

Natūralus sąlytis su etnine kultūra prasideda nuo darželio ir pradinės mokyklos, per gimtosios kalbos pamokas, aplinkos ir tėvynės pažinimą, orientaciją prie liaudies meno, siejant tai su bendrosios kultūros ugdymo tikslais.

Antrojoje mokymo pakopoje (V-X kl.) vientisas etninės kultūros suvokimas formuojamas integruojant ją į bendrojo lavinimo dalykus. Integravimo principas padeda įtvirtinti besiformuojančios individualybės humanizmo, dorinius principus, suvokti pasaulio harmoniją, asmenybės ryšį su tauta, kultūros tradicijomis, ugdyti pagarbą savo ir kitų tautų kultūrai, suvokti jų sąveiką, kurti kultūros vertybes. Numatytiems konkrečioms ugdymosiui tikslams, mokytojas vadovaujasi universalioji etninės kultūros programa, iš kurios pasirenka temas, papildančias, detalizuojančias mokomojo dalyko tematiką, atitinkančias mokinių polinkius, amžių, socialinę ir kultūrinę aplinką.

Trečiojoje mokymo pakopoje (XI-XII kl.) humanitarinio profilio vidurinėse bendrojo lavinimo mokyklose, gimnazijose, aukštesniosiose mokyklose etninė kultūra tampa diferencijuoto mokymo pasirinkamuoju dalyku. Tai – etninės kultūros istorija, folkloras, etnografija ir kitos etninės kultūros sritys kultūrinės antropologijos kontekste pagal specialias mokymo programas. Šios disciplinos gali padėti moksleiviams geriau suvokti etninės kultūros vertybių **sistema**, supažindina su kultūros paveldu, jo perinavimo ir tęstinumo problemomis. Atitinkamas dėmesys turėtų būti skiriamas šiuolaikiniam tradicinės kultūros rinkimo, saugojimo ir panaudojimo reikalavimams pagal UNESCO rekomendacijas.¹

¹Recommendation on the safeguarding of traditional culture and folklore // UNESCO. Records of the General Conference. Resolutions. Vol.1. Paris, 1990. P. 230-242.

Vieninga etninės kultūros ugdymo idėja įgyvendinama ir per neformaliąją ugdymo sistemą. Etninės kultūros integravimo programiniai uždaviniai siejami su įvairiomis moksleivių saviraiškos formomis, klubų, būrelių veikla (tradicinėmis šventėmis, teminiais renginiais, teminėmis ekskursijomis, kraštotyra, kultūros paminklų globa). Nepamokinė veikla stiprina įvairių etnokultūros sričių pažinimą, skatina moksleivius rinkti, saugoti, panaudoti kultūros vertybes, aktyvina jų kūrybinę saviraišką kultūrinių tradicijų pagrindu.

Lietuvos etninės kultūros istorijos programa sudaryta atsižvelgiant į tai, kad moksleiviai VI-X klasėse sisteminiai mokėsi Lietuvos istorijos ir įgijo etninės kultūros suvokimą įvairių dalykų pamokose bei nepamokinėje veikloje. Didelis valandų kiekis (apie 30 val.), skirtas pasirinktam dalykui, riboja tematiką ir jos detalizavimą.

Aiškinant lietuvių etninės kultūros raidą, ją reikėtų sieti su moksleivių gyvenamosios vietos tradicinės kultūros reiškiniais, atsižvelgti į regioninės - žemaičių, aukštaičių, dzūkų, ūkininkių, Mažosios Lietuvos, Vilniaus krašto - etninės kultūros savitumus. Kad susidarytų vientisesnis tradicinės kultūros vaizdas, programos temos grupuojamos tokiu būdu: 1. baltų ir senovės lietuvių kultūra; 2. etninės kultūros reiškiniai, vykstant krikščioniškosios ir krikščioniškosios kultūrų sinkretizmui; 3. etninės kultūros tradicijos praėjusio ir šio amžiaus sandūroje. Toks grupavimas galėtų būti išlėsties pozicija, atskleidžiant sudėtingus tautos dvasinės ir materialinės kultūros raidos procesus, vykusius Lietuvoje nuo seniausių laikų iki mūsų amžiaus pradžios. Šių procesų aiškinimui galėtų padėti "šviesos" leidyklos išleista I. Čaplinskės mokomoji knyga "Lietuvių etninės kultūros istorija".

PROGRAMA

I V A D A S

Kultūros samprata, įvairūs jos aiškinimo požiūriai. Kultūros sistema, jos struktūrinės dalys. Kultūros turinys; materialinė ir dvasinė kultūra. Tautos kultūra - specifinė kultūros išraiška. Etninė kultūra kaip dabartinės tautos kultūros tradicija.

Etninės kultūros istorijos objektas. Svarbiausieji lietuvių etninės kultūros raidos etapai. Lietuvių tradicinės kultūros sąsajos su dabartine Lietuvos kultūra.

I. BALTŲ IR SENOJI LIETUVIŲ ETNINĖ KULTŪRA

1. Senųjų Lietuvos gyventojų kultūra

Seniausieji žmonių pėdsakai Lietuvos teritorijoje. Svidrų ir Pabaltijo madleno kultūrų pėdsakai. Mokslinės hipotezės apie paleolito laikotarpio dvasinę kultūrą.

Vietinių Nemuno ir Kunjos (Narvos) kultūrų charakteristika. Neolito laikotarpio senųjų europiečių, gyvenusių Pabaltijyje, materialinės ir dvasinės kultūros bruožai.

Indoeuropiečių genčių virvelinės keramikos ir laivinių kovos kirvių kultūros bruožai. Jos susiliejinimo su senbuvių kultūra ir protabaltų sentėvių formavimosi procesai.

Akmenis ančiaus meno charakteristika.

2. Baltų materialinė kultūra

Pirmosios rašytinės žinios apie baltus ir jų kultūrą (Plinijus Vyresnysis, P.K.Tacitas, K.Ptolomėjus).

Baltų bendruomenių gyvenimo būdas. Žemdirbystės pradžia. Naminių gyvulių auginimas.

Žalvario dirbiniai Lietuvos teritorijoje. Brūkšniuotosios keramikos kultūros pėdsakai. Geležies įrankių atsiradimas ir jų įtaka bendrijų socialinės struktūros pokyčiams, baltų kultūros plėtotei.

Baltų genčių kultūrinės sritys, jų charakteristika.

3. Baltų pasaulėžiūros svarbiausieji bruožai

Mitologija ir baltų pasaulėžiūra. Lingvistiniai, folkloriniai, archeolo-

giniai, etnografiniai baltų mitologijos rekonstrukcijos šaltiniai. Senieji rašytiniai šaltiniai apie baltų mitinį pasaulį ir religiją. Šiuolaikiniai baltų mitologijos tyrinėjimai.

Mitinio pasaulio (gyvybės, pažinimo) medžio kaip visatos modelio samprata. Universaliojo pasaulio medžio atspindžiai liaudies mene.

Baltų religijos esminiai bruožai. Religinio pasaulėvaizdžio dviejų polių – dangaus ir Žemės – sąveika. Gautos reiškinių sudvasinimas. Pamirtinio gyvenimo samprata. Mirusiųjų laidojimo papročiai. Baltų dievų panteono problema. Kulto apeigų struktūra.

Baltų meno semantika. Geometrinių ornamentų reikšmė. Dangaus šviesulių simboliai. Gyvūnijos, augmenijos motyvų tautodailėje kilmė.

4. Lietuvių tautybės formavimas

Plokštinių kapynų ir pilkapių su deginiais kapais kultūrinės britys. Lietuvių genčių konsolidacija. Lietuvių ir kitų baltų genčių kultūrų sąveika. Lietuvių kalbos paplitimo areolas. Lietuviškieji hidronimai ir toponimai.

Lietuvių tautybės formavimo požymiai. Lietuvos vardo kilmės aiškinimas.

5. Senieji lietuvių versiai, bultis ir amatai

Žvejybos ir medžioklės reikšmė senovės lietuvių gyvenimui. Bitininkystės atsiradimas.

Lytininės žemdirbystės plėtra, perėjimas prie trilaukės sistemos. Žemės ūkio kultūros. Žemės ūkio ir derlius mūšinio įrankiai. Gyvulininkystės vystymasis.

Mitrinio ūkio vyravimas. Šeimos struktūra, patriarchaliniai santykiai šeimoje. Žemdirbių ir kilmingųjų buitis. Namų apyvokos daiktai, valgis, drabužiai.

Amatų atsiradimas ir specializacijos procesai. Medžio, metalo apdirbimas, keramikos, odos, kaulo ir kt. dirbiniai. Papuošalų darymas; baltų tradicijos tarsi ir kitų kultūrų įtaka.

Karybos priemonių tobulėjimas, ginklų gamyba.

6. Senoji lietuvių religija. Nekrokultas

Rašytiniai šaltiniai apie lietuvių tikėjimus ir dievus. Svarbiausių lietuvių garbintų dievų (Dievo, Perkūno, Velnio) ir deivių (Žemynos, Laimos ir kt.) paskirtis. Jų įvaizdžiai tautosakoje, garbinimo lietais papročiuose. Šventyklos, aukojimo vietos – altos. Šventieji šaltiniai, akmenys. Dvasininkų

(krivių, žynių, vaidilų) paskirtis.

Protėvių kulto raida. Vėlių vaišinimo papročių kilmė. Mirusiųjų paninėjimo šventės. Ilgių apeigos.

II. LIETUVIŲ ETNINĖ KULTŪRA XIV-XVIII A.

1. Krikščionybės įtaka etninei kultūrai

Bažytiniai šaltiniai apie lietuvių dvasinę kultūrą feodalinėje visuomenėje (J. Dlugošas, M. Strijkovskis, J. Lasickis ir kt.); kritinis svetintauščių informacijos vertinimas. M. Mažvydas, M. Daukša apie lietuvių kalbą, senuosius tikėjimus. XVII a. Prūsijos lietuvių gyvenimo būdo, dvasinės ir materialinės kultūros aprašymai (M. Pretorius, T. Lepneris ir kt.).

Jėzuitų įtaka lietuvių dvasinio gyvenimo pokyčiams. Religinio sinkretizmo atsiradimo etninėje kultūroje priežastys ir padariniai. Dievų paskirties kitimas. Senųjų agrarinių ir šeimos apeigų transformavimasis. Etninių tradicijų santykis su krikščioniškąja liturgija ir jų įtaka bažnytinėms šventėms. Bažnytinio meno poveikis liaudies menui.

2. Didikų, bajorų, miestiečių ir valstiečių kultūros bruožai

Lox dvaro ir didikų kultūros ypatumai. Lietuvos baroko mokyklos (bažnyčių, namų architektūros) charakteristika. Baroko stiliaus įsigalėjimas didikų ir bajorų butyje. Bajorų butis, pranosos, rūbai, papuošalai.

Miesto vystymosi, amatų specializavimosi, prekybos intensyvėjimo įtaka etnokultūrai. Amatinių cechų, jų gaminiai. Prekybos vystymasis miestuose ir pirklių gerovės augimas. Miestiečių gyvenamoji aplinka: pastatai, namų įrengimas, baldai, buties reikmenys, rūbai, papuošalai. Miestiečių išplaukimas ir jų raida.

Valstiečių įsaudžinimo reikšmė jų gyvenimo būdo pokyčiams. Šeimų junginys - "ternyba". Valstiečių sodybos, gyvenamoji aplinka. "Lumo" raida. Valstiečių drauziai, meistai. Baroko ir kitų meno stilių įtaka tautodailiui.

3. Kalno bendravimo tradicijos

Paprotinės teisės normos. Savitarpių pagalbos, vaišingumo, dovanojimo papročiai. Bičiulystės tradicijos. Talkos.

Tradiciniai gydymo būdai. Sveikatos ir higienos taisyklės papročiai. Apeiginė pirčių paskirtis. Sakralinė žynių, elgetų reikšmė bendruomenės gyvenimui. Agrarinių kalendorinių, šeimos švenčių bendruomeninis pobūdis. Senųjų,

lalavimo, kupoliavimo tradicijos.

Vaikų auklėjimo tradicijos. Naujagimio apgėly, vestuvių, laidotuvių apeigos. Mirusiųjų kulto tradicijos. Memorialiniai paminklai.

Liaudies kūryba - neatsiejama kaimiečių gyvenimo dalis.

III. LIETUVIŲ ETHINĖ KULTŪRA XIX-XX A. PRADŽIOJE

1. Etnokultūros įtaka lietuvių tautiniam sąmonėjimui

Lokalininkų susidomėjimas lietuvių kalba, tautos praeitimi ir tradicijomis XIX a. pradžioje. Tautinio atgimimo pradžia ir plėtotė.

Įskilių asmenybių nuopelnai išaukštinant tradicinę liaudies kultūrą (D. Poškos, S. Stanevičiaus, L. A. Jusevičiaus, S. Daukanto, H. Valančiaus, A. ir J. Juškų, E. Gizevičiaus, A. Becenbergerio, J. Sasnaavičiaus ir kt. darbai).

2. Valstiečių materialinės kultūros tradicijos

Socialiniai procesai Lietuvoje XIX a. antroje pusėje, turėję įtakos valstiečių kultūros raidai. Pobaudžiavinio kaimo gyvenimas, naujų žemės ūkio kultūrų atsiradimas, gyvulininkystės vystymasis, žemės ūkio inventoriai. Tradiciniai bitininkystės, žvejybos, medžioklės būdai ir priemonės. Kaimo amatai, fabrikinė gaminių įtaka kaimo buičiai. Materialinės kultūros etnografinių sričių savitumai.

Kaimo statyba ir architektūra. Kaimų tipai, sodybų planavimas; gyvenamieji namai ir ūkiniai pastatai.

Linų apdirbimas, verpimo, audimo tradicijos. Audinių rūšys, raštai. Valstiečių drabužiai, apavas; jų regioniniai skirtumai.

Maisto produktai, jų gamyba. Sezoniniai, kasdieniai, šventiniai vaišiai. Tėriniai. Duonos svarba. Duonos gerimo tradicijos. Tradiciniai rykai, namų apyvokos daiktai.

Tradicinis susisiekinimas, kaliai, ūlta. Susisiekinimo priemonės.

3. Šeimos tradicijos

Senųjų tikėjimų atspindinčios šeimos tradicijos. Šeimos tradicijų regioninės ypatybės ir bendrosios kitimo tendencijos XIX a. pradžioje - XX a. pirmoje pusėje.

Tradicinių vestuvių eiga ir apeiginiai veiksniai. Pirmąsios vestuvių dalis - piršlybės, sulio stovės, pirtuvės, kvietimas į vestuves. Vestuvių eiga jaunosios namuose - atsiskyrimo nuo bavygų apeigos ("pirkimas", apsuojimas).

laiminimas ir kt.), nuotakos parvažimo į jaunojo pusę tradicijos, apeigos jaunojo namuose ("šipirkimas", gaubimas, marčpietis ir kt.). Sugrąžtų tradicijos. Vestuvinės dainos.

Apeigos ir papročiai slejamos su kūdikio gimimu. Krikštynų apeigos, jų atlikėjai ir simboliai.

Laidotuvių eiga. Mirusiojo šarvojimo papročiai. Raudų tradicijos. Šermėnų ir laidojimo apeigos ir papročiai.

4. Kalendorinių švenčių ir darbo ciklų tradicijos

Liaudies kalendoriaus samprata. Ciklinis laiko supratimas. Liturginio kalendoriaus įtaka liūko skaičiavimui ir tradicinėms šventėms.

Ziemos pradžios apeigų "Mekanos Šv. Andriejaus dieną. Kūšlų apeigos, protėvių kulto tradicijos, saulėgrąžos šventės atspindžiai. Kalėdų tradicijos, senųjų kalėdojimo papročių kilmė. Naujųjų metų ir tarpkalėdžio papročiai. Užjauvėlių apeigos, persirengėlių kaukių kilmės aiškinimas.

Antroje pavasario skelbėjų - persirengėlių paačėjų dienos. Vėgų sėmėdėnio apeigų kilmė. Didžiosios savaitės tradicijos. Vėlykų šventė, jų tradicijos. Naujųšiai, jų simbolika. Lalavino papročiai. Apeigos, susijusios su pavasarinio arimo pradžia. Pavasario pradžios šventės - Jurginių papročiai. Sezoniš ir pavasarinio javų lankymo - sėmėlių bei plėmėjų šventės tradicijos.

Joninės ir saulėgrąžos šventės tradicijos. Joninių ugnies senoji reikšmė. Kupoliavimo papročiai. Rugiapjūtės pradžios apeigos. Rugiapjūtės pabaigtuvių papročiai. Paskutiniojo rugių pėdo sakralinė reikšmė. Žolinės - vasaros ir rudens sėmėlių šventės papročiai.

Visų šventųjų diena ir Vėlinių apeigos. Papročiai, susiję su tikėjimu mirusiųjų vėlių ryšiu su gyvaisiais. Šv. Martyno diena - paskutinioji liaudies kalendoriaus rudens diena ir jos papročiai.

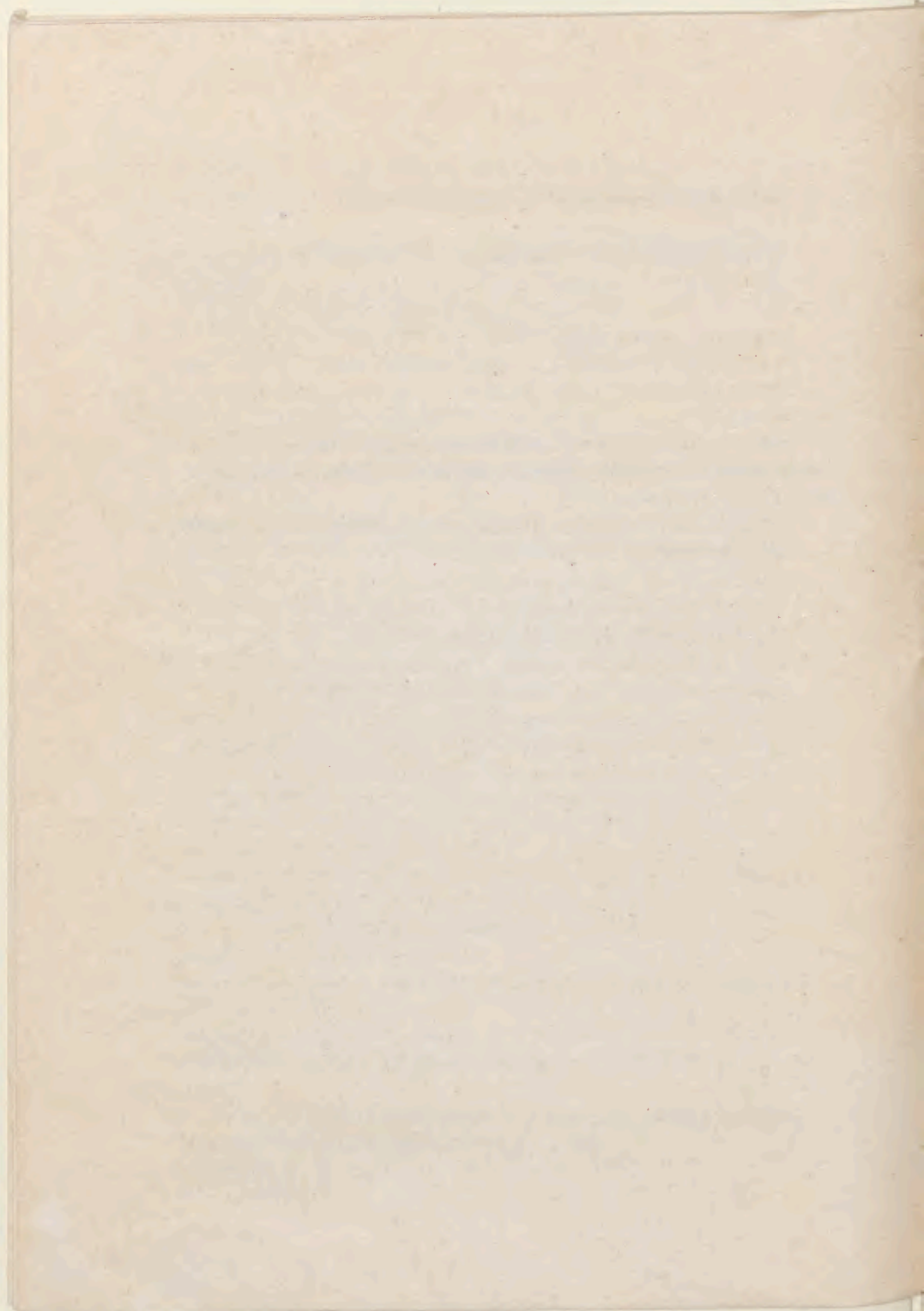
Socialinio ir kultūrinio gyvenimo pokyčių įtaka lietuvių kalendoriaus šventėms ir agrarinėms tradicijoms.

LITERATŪRA

- Adomonis T., Čerbulėnas K. Lietuvos TSN dailės ir architektūros istorija, V., 1997, T.I.
- Atbėga elnias dāvynragis: R.Sakalauskienės tautosakos ir etnografijos rinktinė / Sudarė, parengė P.Jokimaitienė, N.Velius. Melodijas spaudai parengė B.Ambrazejus. V., 1986.
- Balys J. Lietuvių tautosakos skaitymai. Tūbing 1, 1913. T.I-II.
- Balys J. Lietuvių liaudies pasaulėjauta tikėjimai ir papročiai šviesoje. Chicago, 1965.
- Balys J. Lietuvių kalendorinės šventės: tautosakinė medžiaga ir aiškinimai. Silver Springs. Md., 1970.
- Balys J. Vaikystė ir vedybos. Silver Springs. Md., 1979.
- Balys J. Mirtis ir laidotuvės. Silver Springs. Md., 1981.
- Balys J. Lietuvių žemdirbystės papročiai ir tikėjimai. Silver Springs. Md., 1985.
- Berasnavičius G. Bausos. Pomirtinio gyvenimo samprata senosioje lietuvių pasaulėjautoje. Klaipėda, 1990.
- Brazytė-Dindokienė D. Lietuvių papročiai ir tradicijos išsivijoje. Chicago, 1989.
- Bučkevičius I. Lietuvos valstiečių gyvenvietės ir sodybos / Iš lietuvių kultūros istorijos. V., 1971. T.VI.
- Bučkus A. Mūsų broliai latviai. V., 1990.
- Čepienė I. Lietuvių liaudies vestuvių veikėjai. V., 1977.
- Čiulba arba sakalas: P.Zalansko tautosakos ir atsibūtinų rinktinė / Sudarė, parengė D.Krikštopaitė, N.Velius. V., 1983.
- Daugirdaitė-Sruogienė V. Lietuvos istorija. V., 1990.
- Daukantas S. Būdas senovės lietuvių, kalmėnų ir žemaičių / Raštas. V., 1975. T.I. P. 401-551.
- Dulaitienė (Glemžaitė) E. Kupiškėnų senovė. Etnografija ir tautosaka. V., 1956.
- Dundulienė P. Žemdirbystė Lietuvoje (nuo seniausių laikų iki 1917 m.). V., 1953.
- Dundulienė P. Lietuvių etnografija. V., 1932.
- Dundulienė P. Duona lietuvių buityje ir papročiuose. K., 1940.
- Dundulienė P. Senovės lietuvių mitologija ir religija. V., 1949.
- Dundulienė P. Lietuvių šventės: tradicijos, papročiai, mėsos. V., 1980.
- Dulonas P. Lietuvių liaudies menas. V., 1980.

- Gimbutienė N. Balti I priešistoriniiais laikais. V., 1935.
- Gimbutienė N. Prikrikščioniškoji religija Lietuvoje / Liaudies kultūra. 1991. Nr. 1. P. 2-5.
- Greimas A.J. Tautos atminties beieškant. Apie dievus ir žmones. V. - Chicago, 1993.
- Gutautas S. Lietuvių liaudies kalendorius. V., 1991.
- Yla S. Lietuvių šeimos tradicijos. Chicago, 1973.
- Jackūnas Ž. Tradicija ir kultūros būtis / Kultūros barai. 1993. Nr. 9. P. 2-5.
- Jucevičius L.A. Rašai. V., 1959.
- Jurginis J., Lukšaitė I. Lietuvos kultūros istorijos bruožai. V., 1961.
- Juška A. Svotbinė rėda / Lietuviškos svotbinės dainos. V., 1955. T. II. P. 205-375.
- Katkus N. Balanos galybė / Rašai. V., 1955. P. 1-254.
- Klimka L. Etnokosmologija: objektas ir problemos / Liaudies kultūra. 1991. Nr. 2. P. 34-35.
- Krėvė-Mickevičius V. Dzūkų vestuvės / Išiq tautosaka. 1930. T. II. P. 17-23.
- Krėvė-Mickevičius V. Krikščynų apeigos Dzūkijoje / Išiq tautosaka. 1935. T. VII. P. 30-45.
- Kudirka J. Kitių stalas. V., 1939.
- Kudirka J. Velykų šventės. V., 1970.
- Laurinkienė N. Nito atšvaitai Lietuvių kalendoriniuose dainose. V., 1990.
- Lietuvių etnojenezė. V., 1987.
- Lietuvių etnografijos bruožai / Red. A. Vyšniauskaitė. V., 1964.
- Lietuvių kalendorinis šventės / Sadarė B. Laurasienė. V., 1970.
- Lietuvos kultūros kongresas. V., 1991.
- Lietuvių materialinė kultūra IX-XIII amiuje / Red. R. Volkaitė-Kulikauskienė. V., 1973. T. I; 1991. T. II.
- Loze I. Vamens laikmeta maksia Astrumaitija. Riga, 1993.
- Maculnė A. Rašai. V., 1991. T. I.
- Mackienė R., Bilius V. Žemės ūkio inventorius / Iš Lietuvos kultūros istorijos. V., 1979. T. 2.
- Mickevičius J. Žemaičių vestuvės / Išiq tautosaka. 1933. T. VII. P. 47-125.
- Mickevičius J. Žemaičių krikščynas / Tautosakos žinai. 1935. T. I. P. 95-111.
- Milius V. Lietuvių liaudies papročiai. Bibliografinė rodyklė. K., 1977.
- Mokaitė L. Želvariniai senolių laikai. V., 1991.
- Pakalviškis A. Žemaičiai. Etnografija. Čikaga, 1977.

- Rinantiėnė R. Akmenis amžius Lietuvoje. V., 1994.
- Sauka D. Lietuvių tautosaka. V., 1992.
- Šliavas J. Žemalio apylinkės: Kultūros ir švietimo apybraiža. K., 1935.
- Stoškus K. Etninė kultūra ir dabartis. / Kultūros barai. 1939. Nr. 5. P. 5-7.
- Valančius M. Palangos Juzė / Raštai. V., 1972. T. I. P. 211-313.
- Vyšniauskaitė A. Laidotuvių papročiai Lietuvoje XIX a. - XX a. pirmaisiais dešimtmečiais / Iš lietuvių kultūros istorijos. V., 1951. T. III. P. 132-157.
- Vyšniauskaitė A. Lietuvių linininkystės papročiai / Kudirką J., Milius V., Vyšniauskaitė A. Valstiečių verslai. / Iš lietuvių kultūros istorijos. V., 1933. T. XII. P. 99-178.
- Vyšniauskaitė A. Aukštaičių ir dzūkų vestuvės XIX a. - XX a. pradžioje. / Liaudies kultūra. 1991. Nr. 1. P. 12-13.
- Vėlius N. Mitinės lietuvių sakmių būtybės. V., 1977.
- Vėlius N. Senovės baltų pasaulėžiūra. Struktūros bruožai. V., 1933.
- Vėlius N. Ontoniškasis lietuvių mitologijos pasaulis. V., 1937.
- Vėlius N. Etninė kultūra ir tauta / Kultūros barai, 1989. Nr. 5. P. 7-10.
- Volkaitė-Kulikauskienė R. Lietuviai IX-XII a. V., 1970.
- Zinkevičius Z. Lietuvių kalbos istorija. T. I-IV / T. I. Lietuvių kalbos kilmė. V., 1934, T. II. Iki pirmųjų raštų. V., 1937, T. III / Senųjų raštų kalba. V., 1938, T. IV. / Lietuvių kalba XVIII-XIX a. V., 1930.
- Žemaitė. Etnografiniai rašiniai / Raštai. V., 1957. T. V. P. 570-616.

I. ČEPIENĖ

LIETUVIŲ ETNINĖS KULTŪROS ISTORIJOS
PROGRAMA (eksperimentinė)

Redaktorė A. Staskevičienė

SL 1086. 1992 06 11. Tiražas 1050 egz. Užs. 878.

Leido Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos Leidybos centras.
Geležinio vilko 12, 2001 Vilnius. Spausdino Vilniaus 1-osios PM spaustuvė,
Pamėnkalnio 15, 2000 Vilnius.

MOKYMO PROGRAMA

LEIDYBOS
CENTRAS